

Dolenje Kronovo

Gre za gručasto naselje sredi travnatega sveta med levim bregom reke Krke in avtocesto Ljubljana–Zagreb. Ker Krka ob večjem deževju poplavlja, so v okolici mokrotni travniki. Tu prevladuje živinoreja, na južnem pobočju Vinjega vrha in Grčevju pa pridelujejo cviček. Kraj se prvič omenja leta 1211, kot trg pa leta 1308, v zasnovi srednjeveška, močno barokizirana podružnica sv. Miklavža, s fragmenti srednjeveške figuralne poslikave Podpeškega mojstra iz konca 15. stol. ima baročni "zlati" oltar iz začetka 18. stol., obnovljena slikovita fasada je iz leta 1729.

Kronovo je torej v arhivskih virih prvič omenjeno leta 1221, ko še ni bilo razdeljeno na Dolenje in Gorenje Kronovo. Listine iz 14. stoletja navajajo celo trg Kronovo. Starejši zgodovinarji so lokacijo tega trga postavili v vas Dolenje Kronovo. Stane Granda pa je v svoji razpravi iz leta 1996 pojasnil, da je stal srednjeveški trg na enem največjih otokov v Sloveniji, ki se nahaja na reki Krki, tik ob vasi Dolenje Kronovo. Pri tem se je oprl na med domačini še živo ime otoka Tržič, ki je tako poimenovan tudi na franciscejskem katastru iz prve polovice 19. stoletja. Dolenje Kronovo se prvič omenja v listini iz leta 1433. Cerkev Svetega Nikolaja, ki se nahaja v središču vasi pa je bila prvič omenjena leta 1526 v popisu dragocenosti, ki so jih zbirali za obrambo pred turško nevarnostjo. Cerkev je omenjena tudi v Bizancijevem popisu iz leta 1581 in sicer kot podružnica šmarješke župnije, kar omenja tudi Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske iz leta 1689. Cerkev naj bi pod župnijo Šmarjeta spadala do leta 1778. Leta 1878 je cerkev dobila nova zvonova, ki sta bila vlita v Samassovi zvonarni v Ljubljani. Dobila je tudi nov oltar in orgle, ki ju je nabavil ključar Jakob Košak iz mlina na Toplici.